

Факультет фізичної культури і спорту

Кафедра теорії та методики спортивної підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри теорії та
методики спортивної підготовки
д.пед.н., професор
Приходько В.В.

«29» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНИЙ СПОРТ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ МАТРИЦІ СВІТУ»

МАГІСТР

(ступень вищої освіти)

галузь знань:	01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність:	017 Фізична культура і спорт
освітня програма:	«Фізичної культури і спорт»
факультет:	Фізична культура і спорт
вид дисципліни:	Вибіркова

2023/2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни – «Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу» для здобувачів СВО «Магістр», галузі знань – 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Розробник:

Нестеренко Н.А., доцент кафедри теорії та методики спортивної підготовки, к.фіз.вих.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики спортивної підготовки, факультету «Фізичної культури і спорту», Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 22 від “ 29 ” червня 2023 р.

Завідувач кафедри

«29» _ червня _ 2023 р.

(підпис)

(В.В. Приходько)

(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 «Освіта/Педагогіка»</u> (шифр і назва)	за вибором
	Спеціальність <u>017 «Фізична культура і спорт»</u> (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціалізація / освітня програма «Фізична культура і спорт» / «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>немає</u>		Семестр
Загальна кількість годин – 120		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента –	Ступень вищої освіти: «Магістр»	Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		72 год.
Індивідуальні завдання:		
- год		
Вид контролю		
залік		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу» - розкрити сутність и призначення міжнародного спорту соціокультурної діяльності, теоретичні засади та практичний досвід здійснення її в нових суспільних умовах, особливості здійснення соціокультурної матриці в міжнародному спорті та сімейної аудиторії.

Завдання: опанування студентами теоретичними основами соціокультурної матриці світу; схарактеризувати функції, принципи, критерії соціокультурної матриці; сформувати уявлення про види, форми, сфери реалізації соціокультурної матриці світу; ознайомити з традиціями та інноваціями соціокультурної матриці світу; виробити вміння, необхідні для її здійснення в сучасних умовах; навчити аналізувати досвід закладів соціокультурної сфери, шукати засоби та шляхи вирішення існуючих проблем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття й терміни курсу;
- сучасні концепції поняття соціокультурної матриці світу;
- зміст функцій, принципи, критерії соціокультурної матриці світу;
- особливості видів і форм соціокультурної матриці світу, зокрема для спортсменів та сімей;
- основні проблеми індивідуалізації підготовки спортсменів;
- соціальні ролі, які може виконувати фахівець ФКС;
- теоретичні та практичні аспекти організації соціокультурної матриці світу

вміти:

- визначити основні поняття курсу;
- використовувати термінологічну систему дисципліни в професійній діяльності;

- аналізувати й оцінювати соціокультурну матрицю світу за визначеними критеріями;
- застосовувати на практиці її види та форми;
- наводити приклади діяльності міжнародних закладів соціокультурної сфери, самодіяльних формувань, зокрема дітей та сімей;
- організовувати дитяче та сімейне дозвілля та спрямовувати його на духовний та культурний розвиток особистості;
- визначати перспективи розвитку міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу, як галузь суспільної практики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин/4 кредиту ECTS.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу.

Тема 1. Дисципліна «Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу.

Складові теми: 1. Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу як навчальна дисципліна. Мета та завдання курсу. 2. Проблеми визначення міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу. 3. Сучасна соціокультурна ідентифікаційна модель суспільства.

Тема 2. Становлення соціокультурної діяльності як галузі наукових знань.

Складові теми: 1. Історичний аспект соціокультурної матриці світу. 2. Становлення соціокультурної діяльності як галузі наукових знань.

Модульна робота 1 за темою «**Теоретичні засади міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу**».

Змістовий модуль 2. Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту.

Тема 3. Теоретичні підстави дослідження впливу соціокультурної компоненти спортивної діяльності.

Складові теми: 1. Еволюція теорій міжнародного спорту в умовах глобалізації. 2. Фізкультурно-спортивні послуги в процесі глобальної економічної інтеграції. 3. Системно-структурні характеристики соціокультурного потенціалу та методи дослідження його впливу на ефективність фізкультурно-спортивної сфери

Тема 4. Соціокультурні чинники та фактори міжнародного спорту в світі.

Складові теми: 1. Основні тенденції розвитку міжнародного спорту в світі. 2. Ефективність використання соціокультурного потенціалу в міжнародному спорті. 3. Економетрична оцінка впливу соціокультурних чинників на розвиток фізкультурно-спортивної сфери в світі. 4. Інституційний аналіз стратегій розвитку міжнародного спорту.

Тема 5. Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту в світі.

Складові теми: 1. Стратегічні рішення з підвищення ефективності використання соціокультурного потенціалу розвитку міжнародного спорту. 2. Програмні засоби активізації соціокультурних чинників розвитку фізкультурно-спортивної сфери в світі. 3. Інституціонально-організаційне забезпечення фізкультурно-спортивної діяльності на інноваційних засадах.

Модульна робота 2 за темою «**Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту**».

Змістовий модуль 3. Соціокультурна сфера та дозвілля.

Тема 6. Роль міжнародного спорту у соціокультурній матриці.

Складові теми: 1. Дослідження міжнародного спорту в гуманітарному знанні. 2. Соціокультурна складова фізичної культури і спорту. 3. Тенденції розвитку міжнародного спорту у соціокультурній матриці на сучасному етапі.

Тема 7. Педагогічні аспекти організації дозвілля.

Складові теми: 1. Взаємозв'язок соціокультурної діяльності та дозвілля. 2. Рівні дозвіллевої діяльності у міжнародному спорті. 3. Принципи дозвіллевої педагогіки.

Модульна робота 3 за темою «**Соціокультурна сфера та дозвілля**».

Змістовий модуль 4. Соціокультурна матриця та організація спеціальних подій в міжнародному спорті.

Тема 8. Види спеціальних подій та суспільних заходів.

Складові теми: 1. Презентації, конференції, семінари, як важливі соціокультурні події та

особливості організації. 2. Змагання, церемонії та їх значення в культурному житті. 3. Протоколи та етикет особливих подій.

Тема 9. Сучасні інформаційні технології в соціокультурній матриці світу.

Складові теми: 1. Значення інформаційних технологій в міжнародному спорті. 2. Сучасні інформаційні технології та міжнародний спорт в соціокультурній матриці.

Тема 10. Залучення коштів з різних джерел.

Складові теми: 1. Поняття фандрейзингу. 2. Планування фандрейзингової кампанії.

Модульна робота 4 за темою «Соціокультурна матриця та організація спеціальних подій в міжнародному спорті».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		прак.	лаб.	інд.	сам.раб.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу.						
Тема 1. Дисципліна «Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу.	4	2	2			
Тема 2. Становлення соціокультурної діяльності як галузі наукових знань.	14	2	4			8
Разом за змістовим модулем 1	18	4	6			8
Змістовний модуль 2. Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту.						
Тема 3. Теоретичні підстави дослідження впливу соціокультурної компоненти спортивної діяльності.	12	2	2			8
Тема 4. Соціокультурні чинники та фактори міжнародного спорту в світі.	16	2	4			10
Тема 5. Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту в світі.	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 2	40	6	8			26
Змістовий модуль 3. Соціокультурна сфера та дозвілля.						
Тема 6. Роль міжнародного спорту у соціокультурній матриці.	16	2	4			10
Тема 7. Педагогічні аспекти організації дозвілля.	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 3	26	4	6			16
Змістовий модуль 4. Соціокультурна матриця та організація спеціальних подій в міжнародному спорті.						
Тема 8. Види спеціальних подій та суспільних заходів.	14	2	2			10
Тема 9. Сучасні інформаційні технології в соціокультурній матриці світу.	12	2	4			6
Тема 10. Залучення коштів з різних джерел.	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 4	36	6	8			22
Усього годин	120	20	28			72

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ змістового модуля,	Назва семінарського заняття	Кількість аудиторних
----------------------	-----------------------------	----------------------

теми		годин
I	Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу.	6
	Тема 1	
1	Дисципліна «Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу.	2
	Тема 2	
2	Становлення соціокультурної діяльності як галузі наукових знань.	4
II	Змістовний модуль 2. Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту.	8
	Тема 3	
3	Теоретичні підстави дослідження впливу соціокультурної компоненти спортивної діяльності.	2
	Тема 4	
4	Соціокультурні чинники та фактори міжнародного спорту в світі.	4
	Тема 5	
5	Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту в світі.	2
III	Змістовий модуль 3. Соціокультурна сфера та дозвілля.	6
	Тема 6	
6	Роль міжнародного спорту у соціокультурній матриці.	4
	Тема 7	
7	Педагогічні аспекти організації дозвілля.	2
IV	Змістовий модуль 4. Соціокультурна матриця та організація спеціальних подій в міжнародному спорті.	8
	Тема 8	
8	Види спеціальних подій та суспільних заходів	2
	Тема 9	
9	Сучасні інформаційні технології в соціокультурній матриці світу.	4
	Тема 10	
10	Залучення коштів з різних джерел.	2
	Разом	28

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми яка вивчається самостійно	Кількість годин
	Змістовий модуль I. Теоретичні засади міжнародного спорту у соціокультурній матриці світу.	8
	Тема 2	
1	Становлення соціокультурної діяльності як галузі наукових знань.	8
	Змістовний модуль II. Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту.	26
	Тема 3	
2	Теоретичні підстави дослідження впливу соціокультурної компоненти спортивної діяльності.	8
	Тема 4	

3	Соціокультурні чинники та фактори міжнародного спорту в світі.	10
	Тема 5	
4	Стратегія активізації соціокультурних чинників міжнародного спорту в світі.	8
	Змістовий модуль III. Соціокультурна сфера та дозвілля.	16
	Тема 6	
5	Роль міжнародного спорту у соціокультурній матриці.	10
	Тема 7	
6	Педагогічні аспекти організації дозвілля.	6
	Змістовий модуль IV. Соціокультурна матриця та організація спеціальних подій в міжнародному спорті.	22
	Тема 8	
7	Види спеціальних подій та суспільних заходів.	10
	Тема 9	
8	Сучасні інформаційні технології в соціокультурній матриці світу.	6
	Тема 10	
	Залучення коштів з різних джерел.	6
	Разом	72

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні викладачами навчальної дисципліни використовуються традиційні методи подачі інформації (читання лекцій, проведення семінарських занять). Проте пріоритетними методами навчання студентської аудиторії є інтерактивна і самостійна робота. Серед цих особливостей, передовсім, можна відзначити вивчення, аналіз прикладного матеріалу, аналіз та синтез інформації щодо прикладів розвитку фізичної культури, спорту і туризму, відвідування бібліотек ПДАФКіС та м. Дніпра, відвідування різних заходів зі сфери їх майбутньої професійної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Поточний контроль – відвідування занять, усні та письмові відповіді за визначеними темами, виконання самостійної та індивідуальної роботи, написання модульних робіт за змістовними модулями.
 2. Підсумковий контроль – залік.
- Контроль з навчальної діяльності студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою результати якої оцінюються за 100-бальною шкалою.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Розподіл балів за змістовим модулем і темами													Підсумкові тести (залік)	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4					
T1	T2	MP1	T3	T4	T5	MP2	T6	T7	MP3	T8	T9	T10	MP4		
5	5	10	5	5	5	10	5	5	10	4	4	4	8	10	100
20			25				20			25					

10.ФОРМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Завдання	Мінім. к-сть балів	Макс. к-сть балів
Кількість балів за змістовий модуль I (max — 20)		
Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	6	10
Модульна робота 1	6	10
Всього за модуль 1	12	20
Кількість балів за змістовий модуль II (max — 25)		
Відповіді за темами дисципліни (за 3 теми)	9	15
Модульна робота 2	6	10
Всього за модуль 2	15	25
Кількість балів за змістовий модуль III (max — 20)		
Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	6	10
Модульна робота 3	6	10
Всього за модуль 3	12	20
Кількість балів за змістовий модуль IV (max — 25)		
Відповіді за темами дисципліни (за 3 теми)	9	15
Модульна робота 4	6	10
Всього за модуль 4	15	25
Підсумковий залік	6	10
Всього	60	100

Примітка: кількість балів за відповіді за одну тему від 3 до 6; виконання модульної роботи від 6 до 10 балів.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З метою поліпшення сприйняття навчального матеріалу на протязі викладання курсу дисципліни «Міжнародний спорт у соціокультурній матриці світу» використовуються мультимедійний проектор та ноутбук (презентації), стенди, плакати, наочні схеми.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антомонов М. Ю., Коробейніков Г. В., Хмельницька І. В., Харковлюк-Балакіна Н. В. Математичні методи оброблення та моделювання результатів експериментальних досліджень: навчальний посібник. Київ: Олімпійська літ. 2021. 216 с.

2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / Пер. з англ. І. Андрущенко; за наук. ред. М. Винницького. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
3. Білогур В. Є. Концепт спорту у ракурсі теоретико-методологічних засад спортивного менеджменту - антропології, онтології та арт-терапії / В. Є. Білогур // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2017. - Вип. 71. - С. 26-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvgvzdia_2017_71_5.
4. Варналій З.С. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів України в умовах глобалізації / З.С.Варналій // Економіка : проблеми теорії та практики: [зб. наук. праць; вип. 229; в 4 т; Т.ІІ]. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. – С. 667–679.
5. Веремієнко Т. Соціокультурна динаміка в процесі глобальних трансформацій / Т. Веремієнко // Міжнародна економічна політика. – 2008. – Вип. 1 – 2. – С. 152 – 166.
6. Гулич О.І., Гринів Л.С., Герасимчук Н.М. Методика формування стратегій сталого соціально-економічного розвитку курортно-рекреаційних територій і туристичних центрів [Текст] / [О.І. Гулич, Л.С. Гринів, Н.М. Герасимчук] / НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2007. – 52 с.
7. Долбишева Н. Г. Неолімпійський спорт як соціальний інститут на рівні державності / Н. Г. Долбишева // Слобожанський науково-спортивний вісник. - 2015. - № 2. - С. 70–73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snsv_2015_2_15.
8. Дьоміна А. А. Релігія як чинник формування соціокультурних умов виникнення жіночого спорту в країнах Північної Африки та Близького сходу / А. А. Дьоміна // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). - 2016. - Вип. 4. - С. 24-27. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2016_4_9.
9. Завальнюк О. В. Феномен спорту: від філософської теорії до сучасних практик. Монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2017. 384 с.
10. Литвинчук О. Від Маргінальності до кризи ідентичності: Філософський аспект / О. Литвинчук // Наукові записки. Серія “Філософія”. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”. – Вип. 10. – 2012. – 428 с.
11. Марійко С. Пошуки ідентичності “НОМО VIRTUALIS” в умовах сучасного соціуму. Наукові записки. Серія “Філософія”. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”. – Вип. 10. – 2012. – 428 с.
12. Мартюшева А. Постмодерний нігілізм і криза ідентичності [Текст] / А. О. Мартюшева // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Щоквартальний науковий журнал / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – Київ: Міленіум, 2012. – № 4. – С. 24 – 27.
13. Олексин І. Я. Глобалізаційний вимір ціннісних засад спортивної діяльності / І. Я. Олексин // "Глобалізований світ: випробування людського буття": Міжнародна науково-теоретична конференція, 6–7 жовтня 2017 року: [матеріали доповідей та виступів] / редкол. М. А. Козловець [та ін.] – Житомир: Видавець Євенок О. О., 2017. – С. 129–131.
14. Олексин І. Я. Гуманістичний вимір спортивної діяльності / І. Я. Олексин // "Наукова думка інформаційного століття [текст]": матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 19 червня 2017 року у м. Дніпро / відп. за випуск Голденблат М. А. // ГО "Європейська наукова платформа". – Одеса: Друкарня "Друкарник", 2017. – Т. 2. – С. 89–94.
15. Олексин І. Я. Спортивна діяльність у контексті соціальних цінностей / Л. А. Шеремет, І. Я. Олексин // "Філософія спорту як трансдисциплінарна галузь знань" / тези доповідей і виступів учасників VII Всеукраїнського "круглого столу" з філософії спорту 17 травня 2016 року (ред. кол. Ібрагімов М. М., Пінчук Є. А., Андреева О. В.). – К.: Видавець ПАРАПАН, 2016. – С. 80–86.
16. Олексин І. Я. Ціннісний потенціал спортивної діяльності в універсаліях європейської культури / І. Я. Олексин // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: "Видавництво "Гілея", 2017. – Вип. 124 (9). – С. 214–219.
17. Оніщук Л.М. Фізична підготовка у козаків як приклад з історії духовного становлення нації. Тези 72-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету, присвяченої 90-річчю Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Том 2. (Полтава, 21 квітня – 15 травня 2020 р.) – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. – С. 411-412.

18. Пелагеша Н.Є. Спорт як соціокультурний чинник формування національної ідентичності. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 62–72.
19. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте: общая теория и ее практические приложения / В. Н. Платонов. – М.: Советский спорт, 2005. - 820 с.
20. Плохих В. Теоретико-методологічні основи дослідження процесів глобалізації / В. І. Плохих, В. С. Фуртатов // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер.: Державне управління. – 2010. – Т. 147, Вип. 135. – С. 17 – 21.
21. Рибалко Л.М. Застосування інноваційних підходів у підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту // Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип. 23 (2-2017). – Ч.1. – Кам'янець-Подільський, 2017. – С. 263-269.
22. Рибалко Л.М., Оніщук Л.М. Соціокультурна складова фізичної культури і спорту. *Фізичне виховання: проблеми та перспективи*: монографія за заг. редакцією проф. Г.П. Грибана. – Житомир: Рута, 2020.
23. Рубан , А. (2022). Фізична культура і спорт як засіб соціалізації молоді та інтеграції у соціокультурний простір. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*, (60), С. 145-152. вилучено із <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/666>
24. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учеб-ник [для тренеров] : в 2 кн. / В. Н. Платонов. — К.: Олимп. лит., 2015. — Кн. 1. — 2015. — 680 с.: ил.
25. Чернієнко В. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта [Текст]: монографія / В. О. Чернієнко; Нац. аерокосміч. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". – Х.: ХАІ, 2010. – 304 с.
26. Шиян Б. Розвиток туристської діяльності в Радянській Україні / Б. Шиян, Г. Гуменюк // Концепція розвитку галузі фіз. виховання і спорту в Україні : зб. наук. пр. – Рівне, 2003. – Вип. 3, ч. І. – С. 113–118.

Викладач _____
(підпис)

— Наталія НЕСТЕРЕНКО